

ken of beter van de kwalitatieve en de kwantitatieve methode en die worden ook nog tegengesteld genoemd. Er is sprake van een oorlog tussen paradigma's, die bepaalde procedures verdacht maakt in bepaalde kring! Maar dit probleem kan eenvoudigweg worden vermeden door toepassing van een supertruc: wij sluiten de ogen. In de pragmatische visie passen we de tegengestelde methoden gewoon toe: weg probleem. En dat is niet verwonderlijk: ik vermoed dat het genoemde probleem er nooit is geweest voor degenen met methodologische scholing. Die bezien onderzoek doen altijd al als een geheel van keuzes en beperkingen, ook als het gaat om kwantitatieve benaderingen. Het mixen van werkwijzen uit een experimenteel design met die uit een surveydesign geeft ook problemen waar een oplossing voor moet worden gezocht. Elke techniek heeft zo zijn voors en tegens en bij een wat complexe onderzoeksopzet zullen dus heel wat probleempjes moeten worden opgelost om recht te doen aan de eisen van goed onderzoek, hoe dat ook wordt gedefinieerd. Wie kent niet het dubbel blind opgezette experiment, waar ook nog een vragenlijstonderzoekje, diepte-interviews en archiefonderzoek naar het voorschrijfgedrag aan worden gekoppeld. Dat is niet *Mixed Methods* als nieuwe methodologische benadering, dat is gewoon vragen om problemen zoals in elk onderzoek, maar dan in het kwadraat!

De verklaring voor de opkomst van de publicaties over *Mixed Methods* ligt dan ook niet in het ontluiken van een nieuwe methodologische benadering. Er is volgens mij gewoon sprake van een uitgeversstrategie: verzin een label en maak een handboek!

***Mixed Methods*: gooi het kind niet met het badwater weg**

Replik op de commentaren van Dechering, Smaling en Wester

Fijgje de Boer

Uit de reacties op mijn bijdrage over *Mixed Methods* blijkt Fred Wester het meest kritisch om het als een nieuwe methodologische benadering op te vatten. Smaling en Dechering pakken het pragmatisch aan en geven hier en daar een toevoeging.

Het is vooral de reactie van Wester die uitdaagt tot reageren. Hij is diep in de wetenschapsgeschiedenis gedoken om weer te geven dat het mixen van *methods* eigenlijk niets nieuws is, misschien al zo oud als de wetenschap zelf. In ieder geval waren symbolisch interactionisten, zoals Blumer, die bekend staan om hun kwalitatieve aanpak, zelf ook niet vies van tellen, stelt Wester. Het valt nog wel mee met die tegenstelling kwantitatief-kwalitatief, stelt hij in de volgende alinea, met wat methodologische scholing ontdek je vanzelf dat het niet zo tegengesteld is als sommige auteurs beweren.

Je kunt je afvragen of er een tegenstelling bestaat tussen de kwantitatieve en kwalitatieve benadering door te wijzen op kwalitatieve auteurs, zoals Blumer, die zelf ooit telde, of door een pragmatische invalshoek te hanteren. Als je echter methodologische handboe-

ken leest van de jaren negentig en van nu, beginnen die meestal met het tegenover elkaar plaatsen van de kwalitatieve en kwantitatieve benadering. Swanborn opent in zijn nieuwe editie van *Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek* uit 1987 het hoofdstuk over kwalitatief onderzoek met een paragraaf onder de titel: 'Kwantificeren of interpreteren: and never the twain shall meet?' (Swanborn, 1987:341-343). Hij begint in deze paragraaf met een 'traditionele opsomming van tegenstellingen' tussen kwantitatief en kwalitatief. In Engelstalige handboeken die een inleiding bieden in kwalitatief onderzoek, tref je in het eerste hoofdstuk vaak een overeenkomstige opsomming van tegenstellingen aan, meestal weergegeven in een tabel of schema (zie bijvoorbeeld Holloway & Wheeler, 2002:16; Hammell, Carpenter & Dyck, 2000:14-15; Hesse-Biber & Leavy, 2006:10). De boodschap van deze opsomming is helder: het gaat om twee tegengestelde onderzoekstradities in de wetenschap, die elk putten uit een lange historische traditie van kennisvergarig. In sommige gevallen, bijvoorbeeld in Hesse-Biber, volgt even later een apart hoofdstuk over *Mixed Methods*, zonder verwijzing overigens naar het eerste hoofdstuk, waarin beide benaderingen als tegengesteld of verschillend zijn geïntroduceerd.

Tegengesteld of niet, het kan niet worden ontkend dat de opzet van een kwantitatief onderzoek (hemelsbreed) verschilt van een kwalitatief onderzoek en dat geldt toch ook voor de uitvoering. Als iemand eenmaal is geschoold in de kwantitatieve benadering (vooral ook in het denken), kan zo iemand zich moeilijk verplaatsen in de opzet van een kwalitatief onderzoek. Er sluipen altijd kwantitatieve vooronderstellingen in mee, is mijn ervaring.

Het lijkt me belangrijk kwantitatief en kwalitatief onderzoek als afzonderlijke methodologische invalshoeken te koesteren en te voorkomen – waarnaar ook Smaling in het redactioneel van dit nummer verwijst – dat de methodologie zo wordt uitgekleeft dat deze bestaat uit minimaal onderwijs en een potpourri van vaak versimpelde methoden en technieken (een uitgekleeft 'toolkit'). Echte *Mixed Methods* dus. Die kant moet het niet op. Wat de bijdrage van Wester laat zien en waarmee ik eindig in mijn bespreking over *Mixed Methods*, is dat het belangrijk is te reflecteren op uitgevoerd *Mixed Methods*-onderzoek (de geschiedenis ervan weergegeven) en goede *Mixed Methods*-onderzoeken te ontwikkelen en uit te voeren met voldoende tijd voor reflectie op de integratie van de onderzoeksresultaten en het afwegen van de waarde van de informatie die met beide methoden wordt verkregen. Die reflectie wordt vaak vergeten, omdat het tijd vraagt, maar het kan wel iets 'nieuws' opleveren.

Literatuur

Hammell, K.W., Carpenter, C., & Dyck, I. (2000). *Using qualitative research*. Edinburgh: Churchill Livingstone.

Hesse-Biber, S.N., & Leavy, P. (2006). *The Practice of Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage.

Holloway, I., & Wheeler, S. (2002). *Qualitative Research in Nursing*, 2nd edition. Oxford: Blackwell Science Ltd.

Swanborn, P.G. (1987). *Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek*. Amsterdam: Boom.